

Eggy Levelet sem lehetne talán e' Gyűjteményből közre bocsátanunk a' Pofoni és Pesti Pap-nevelő Házban tanuló nemes Ifjakkak dítséretnek nélkül, ha mind ki-írnánk a' mit ezek a' kedves Hazafjak anyai nyelvünk gyarapítására el-követnek. — Ezen Hónapnak 8-dik napján a' Pofoni ötödik Esztendőbeli Theológusok, kik szám szerint 96-an vannak, közönségesen vizsgáltatván a' *Dogmaticából*, 50-en feleltek közülök Magyarul, könnyen folyó és hathatós ékesen szóllással. — Ezek után a' 2-dik Esztendőbeliek is vizsgálás alá vétettetvén, hasonlóképpen szép Magyarfággal feleltek, sőt nagy érdemű Profeszszor, T. Krammer Ferentz Úr, a' Kérdéseket is Magyarul tette-fel. — A' minapi Levelünkben Fő Tiszteletű Szvorényi Mihály Úrnak Tanítványairól, 's azoknak, 's nem külömben kedves nyelvünknek gyámolításában mutatott buzgó fáradságáról emlékeztünk. — Most már azt is hozzá töldehatjuk, hogy ezen nagy tudományú Férjfiú, 's kedves Hazafink, a' Magyar Országai Ekklesiá' Históriáját Magyarul fogja kibocsátani. — Újra tudósít bennünket egy érdemes Levelezőnk, hogy minden jól gondolkozó Tótok (sőt nem is örömet hallgatják, úgy mond, e' névezetet, hanem Ma-

Magyaroknak hívatják magokat) azt óhajtják, hogy mind a' Polgári, mind a' Törvényes dolgok Magyarúl follyanak. — Sőt magok a' Horvátok azt ígérték ez előtt öt esztendőekkel, hogy mivel még a' XI-dik Században a' Magyar Korona alá adták magokat, 's Magyar Törvények által igazgattatnak, tehát a' kik Magyarúl nem tudnának is, (a' kik kivált a' Nemefi Renden kevesen vagynak) készek lesznek Magyarúl meg-tanúlni, tsak hogy ez a' nyelv vétettség-fel. — Kitsoda tehát annak az oka, hogy a' Polgári dolgok a' Hazában nem Magyarúl folynak? Eggyedül magok a' Magyarok. — A' Kegyelmes Felsőfő már ez előtt egynehány esztendőekkel azt mondotta, hogy tsak Deákul ne follyanak azok, megengedi Eő Felsőfő, hogy mindenek Magyarúl folytattassanak, és tsak azt kívánja, hogy a' Kabinétbe bé-adattatandó rövid ki-húzás Németül adattassék-bé. — Lehetett volna é ennél a' Magyar Népet jobban vizsgáltni 's jobban fel-emelni? De fájdalommal értjük, hogy némelly T. Vármegyék a' Felsőfőnek illy kegyes ajánlása után is, mind tsak azt kérik, hogy ismét a' Deák nyelv jöjjön-bé. — Sok roszsz Hazafijak pedig, a' kiknek szívekben esméretlen Virtus a' Hazá' szeretete, melly a' régi Rómaiakat annyira meg-nemesítette, 's olly fok szép Vir-

tusokra gerjesztette, a' Hazának nagy megaláztatásával 's kárával egyedül a' magok különös hasznokat keresik. — Semmi sem szolgálhatna a' Magyar Hazának sem nagyobb hasznára, sem nagyobb ditsőségére, mint az, ha a' Törvény Székekre a' Magyar nyelv vétettetnék-bé. — Mert azon kívül, hogy ez őrizné-meg Nyelvünket 's Nemzetünket az el-töröltetéstől, (melly e nélkül lassanként oda lesz', minthogy minden Atya majd így fog-okoskodni, mi szükség már hogy a' gyermekem Magyarúl tudjon? holott az által semmire sem mehet, 's a' t.) azon kívül mondom, akár minémű Hivatal adná elő magát, leg-elsőek lennének a' született Hazafiak, az idegen pedig csak úgy bőldogúlhatna, ha a' mi nyelvünket meg-tanúlná, ez is pedig szolgálna Hazánknak ditsőségére. — Soha ennél igazságosabb kívánsága a' Hazának nem lehet, hogy a' kik Magyar Országban 's Erdélyben Hivatalt folytatnak, azok Magyarúl tudjanak, és semmi azt inkább meg nem alázza mint ez, hogy a' szegény Magyarok a' maga Hazájában sok Tilztekkel Tolmács által kell beszélni. —

A' minapi Levelünkben említettük vólt hogy Cardinális Battyáni Jó'sef Eő Eminen-tzi-